

136.800 ürméter faszén;
 244.100 ürméter tüzi- és hasábfa;
 15.000 darab talpfa és
 72.417 tonna egyéb áru.

Az összes vasutak *befektetési költségei* forgalmi eszközökkel együtt 26,814.000 koronára tehetők.

Végül még a következők jegyezhetők meg:

Építés alatt van körülbelül 105 kilométer erdei vasutvágány, melyek közül felemlithetők a Misoča völgyében haladó és a višegradvidéki erdei vasutak, valamint a krwajavölgyi, usoravölgyi és Steinbeis-féle vasutak meghosszabbításai.

Ha a tényleg fennálló erdei vasutak befektetési költségeihez hozzávesszük még azon vasutakéit is, amelyek létesítették, de az illető erdőterületek kihasználása után lebontattak (egyedül a Steinbeis-féle szerződési területeken 750 kilométer görpálya), úgy bátran állithatom, hogy *Boszniában és Hercegovinában az okkupáció óta erdei vasutakba legalább 30 millió korona lett befektetve.*

Nagy összeg ez, de a kiterjedt és többnyire nehéz jellegű vasuti hálózathoz képest aránylag nem nagy, ami csakis a gazdaságos építkezésekre vezethető vissza.

Hogy ezen aránylag nagy befektetési tőke jól amortizálódik és busás kamatot hoz, azt az eddigi sok évi tapasztalatok bőven igazolják.

IRODALOM.

Lapszemle.

Erdészeti Kisértetek. 1912. 1—2. füzet. *Fekete Lajos*: A kitettség hatása az erdészeti jelentőségű fa- és cserjefajok tenyészetére a Magyar Állam területén.

Szerző ebben a cikkben nagyon érdekesen fejtegeti a kitettség hatását a fa- és cserjefajok tenyészeti határvonalaira. Megállapítja elsősorban, hogy a hegygerinczeken és a tetőkön jóval feljebb hatol a fatenyészet, mint a völgyeken. Átlagosan 90 m a különbség, amely azonban ennek a többszörösére is emelkedik. Viszont egyes fafajok ép az ellenkezőt mutatják. Pl. a hamvas

éger faalakban feljebb hatol a völgyekben, mint a gerinczen vagy tetőn.

A kitettség hatását feltűnően mutatja a nagyon sok adat összevetésével szerkesztett 1. diagramm, amely a felső tenyészeti határnál a déli és délnyugati oldalon az északival szemben $12 + 9 = 21$ m különbséget mutat.

Az alsó határ hasonló lefolyást mutat, de nagyobb torzítással, mert a napos és az északi oldalak közötti különbség jóval nagyobb.

Az általános szabály alól sok kivétel van, amelyek közül több fel van sorolva számszerű adattal is.

A felső és alsó határ futásának eltérései okozzák, hogy az egész tenyészeti öv — az alsó és felső határ közé eső terület — nem egyforma széles. A verőfényes oldalakon az öv a felvett esetben 34 m-el alacsonyabb, mint az északi oldalon.

Dr. Zemplén Géza: Az ureáz ipari alkalmazását czélozó kísérletek.

Zemplén az ákáczkutatásnak újabb eredményéről számol be, amely ennek a fafajnak fontosságát és használhatóságát nagy mértékben emeli.

Az ákác magvában lévő enzim segítségével sikerült az emberi vizeletből egyszerű és olcsó eljárás segítségével amoniumsulfátot előállítania.

Ugyanezt a hatást ugyan nemcsak egyedül az ákác eredményezi, hanem egyéb növények is; de hatásban csak az *Amorpha* mulja felül és a *Caragana* közelíti meg. A többiek — összesen 43 faj magvával kísérletezett Zemplén — messze elmaradnak tőle.

Mivel pedig előbbiek magvai nagyobb mennyiségben nehezen szerezhetők be, az ákác mag ellenben hazánkban jóformán korlátlan mennyiségben és olcsó áron áll rendelkezésre, amellet a számított eredménynek mintegy 70%-át biztosítja, önként kínálkozik az ákác mag felhasználása a jelzett célra.

Roth Gyula: Az erdészeti kísérleti állomások nemzetközi szövetségének 1910. évi VI. közgyűlése Belgiumban.

Roth röviden leírja a kongresszus lefolyását, amely részben tanulmányi kirándulásokból, részben tanácskozásokból állott.

A tanulmányi kirándulásokon be lettek mutatva Belgium érdekesebb erdőszégei, és pedig: „a Hautes Fagnes” mocsaras

fensikjai, amelyek nehéz munka árán erdőkké lesznek átalakítva; a „Campine“, Belgium homokpusztája, amelyet erdeifenyővel erdősítenek be gőzeke és műtrágya igénybevételével, az Ardennek erdőségei, amelyek a belga erdők zömét képezik és végül a „soignes“-i erdő, amely Bruxelles város kapujáig ér, több mint 4000 ha terjedelemmel.

A szaküléseken tárgyalásra került az ákác erdőgazdasági fontossága, a famagvak származásának kérdése, a műtrágya szerepe az erdőgazdaságban, az erdei fák nitrogén-felvétele, az erdő és a talajviz közötti vonatkozás és az erdészeti bibliografia kérdése.

A következő kongresszus színhelyévé egyhangulag és lelkesedéssel hazánkat választották meg a magyar kormány *Vadas Jenő* miniszteri tanácsos által közvetített meghívására.

Ennek az 1914-re megállapított nagygyűlésnek körülbelüli sorrendje a következő:

Találkozás és hivatalos fogadtatás Budapesten. Gyűlés, kirándulás a Margitszigetre és Gödöllőre (József-főherczeg-liget, fenyőkísérleti telep).

Budapest megtekintése (a Mezőgazdasági Múzeum és állatkert).

Budapestről Szabadkára, onnan a homoki erdőkön végig Királyhalomra (az ottani külső kísérleti állomás és szakiskola telepei), vasúttal Szegeden át Temesvárra. Onnan a vadászerdei külső kísérleti állomás telepeire (vadászerdei és bisztrai erdők).

Azután a delibláti homokpuszta bejárása, onnan vissza Budapesten át Besztercebányára (óhegyi erdőgondnokság), onnan Rózsahegyre (a likavai kísérleti területek és Fenyőháza), végül a Csorbatóhoz és Tátralomniczra, ahol ünnepélyes befejezéssel véget ér a nagygyűlés.

A „Kisebb Közlések“-ben *Roth Gyula* beszámol a lipcsei erdőmérnök által tanulmányutjáról a likavai kísérleti területeken.

A likavai m. kir. erdőgondnokság alkalmas részében központi állomásunk nagyszabású kísérleti területeket létesített, amelyeken gyakorlati kísérletek útján tanulmány tárgyává teszi eddig a következő kérdéseket:

Állományápolás (erdőlés).

A természetes felújítás három tipikus eljárásában, t. i. fokozatos felújítás, csoportos felújítás és száraló-szegélyezés.